

REGIONAAL LOOPBAANDOSSIER: EEN GOEDE START MAKEN OP HET MBO

Voor veel leerlingen is de overgang van vmbo naar mbo een kwetsbare schakel in de schoolloopbaan. Het regionaal loopbaandossier, ontwikkeld in de regio Noordoost Brabant, wil hier verbetering in brengen. De eerste ervaringen zijn positief, vertellen Jolanda Cuijpers, regiocontactpersoon van het Expertispunt LOB en werkzaam bij het Koning Willem I College (KWIC), Dorien Oomen, decaan bij het Mondriaan College in Oss, en Anneke Bouma, werkzaam bij de afdeling Ondersteuning Onderwijs & Examinering en Doorlopende Leerlijnen van het KWIC. Alle drie werkten zij vanaf het begin mee aan de ontwikkeling van het regionaal loopbaandossier.

Veel leerlingen ervaren de overgang van vmbo naar mbo als een grote stap en kunnen zich op het mbo niet gekend en gezien voelen. Dat kan leiden tot allerlei problemen die een negatieve invloed hebben op hun ontwikkeling. Dat moet beter, dachten ze in Noordoost Brabant. Een regionale werkgroep van zo'n 35 professionals uit vo en mbo is hiermee in 2020 onder begeleiding van Cuijpers aan de slag gegaan. "Het idee was dat we de overgang vmbo – mbo alleen kunnen verbeteren als scholen in onze regio over de eigen muren heen kijken en de

handen ineen slaan. Samen hebben we de afgelopen jaren het regionaal loopbaandossier ontwikkeld en geïmplementeerd."

EIGENAARSCHAP

Het regionaal loopbaandossier is een aparte module in InterGrip (dus naast het digitaal doorstroomdossier) waarin vmbo-leerlingen aan de hand van vragen informatie geven over zichzelf. Het dossier staat op zichzelf, dus de scholen blijven gewoon hun eigen LOB-methode gebruiken. Inzet is dat zij het regionaal loopbaandossier in hun loopbaanbegeleidingsprogramma integreren.

De vragen in het loopbaandossier helpen leerlingen om te reflecteren op hun ontwikkeling en vooruit te kijken naar hun volgende stap: starten in het mbo. De leerling geeft antwoord op vragen zoals: wat kan ik goed? Wat heb ik bereikt? Wat heb ik geleerd en gedaan? Waar wil ik goed in worden? Wat heb ik nodig van de opleiding? "Het mooie is dat het niet alleen gaat om cijfers en schoolprestaties," zegt Cuijpers, "maar ook om activiteiten en ervaringen buiten school waar je trots op bent of die goed illustreren wie jij bent. De leerling kan zichzelf in het loopbaandossier op verschillende

manieren presenteren. Je kan over jezelf schrijven, maar je kan ook filmpjes, foto's of geluidsopnames in het dossier opnemen. Dat bepaalt de leerling zelf. Een belangrijk uitgangspunt is namelijk dat de leerling zelf eigenaar is van het loopbaandossier."

Elke leerling bouwt in het vierde jaar vanaf oktober/november zijn eigen loopbaandossier op. Het dossier wordt tegelijk met het digitaal doorstroomb dossier en het aanmeldingsformulier bij het mbo aangeleverd, maar de leerling kan zijn doorstroomb dossier daarna, gedurende zijn laatste vmbo-jaar, nog wel aanvullen.

ZELFBEELD

Het loopbaandossier laat dus zien wie de leerling is, wat hij verwacht en wat hij nodig heeft om zich verder te ontwikkelen. "Zeker voor studenten met een extra ondersteuningsbehoefte of kwetsbaarheid is het heel belangrijk dat wij die informatie van tevoren krijgen", zegt Bouma. "Dat we weten wie de student is en wat hij van ons nodig heeft om zich succesvol verder te ontwikkelen. Maar ook studenten zonder ondersteuningsindicatie kunnen we beter begeleiden als we al vroeg weten wat ze nodig hebben."

In het kennismakingsgesprek met de coach op het mbo komt het loopbaandossier uitgebreid aan de orde.

Bij het Koning Willem 1 College is dat gesprek de start van de ontwikkelingsgerichte loopbaanbegeleiding. "Het dossier draagt ook bij aan de ontwikkeling van loopbaancompetenties", zegt Bouma. "Want omdat het loopbaandossier het startpunt is van onze loopbaanbegeleiding, trainen we de student als het ware om zichzelf beter te leren kennen en om zichzelf te presenteren."

Voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte is het ook heel krachtig dat ze in hun loopbaandossier hun sterke kanten kunnen laten zien, voegt Oomen toe. "Ze kunnen zichtbaar maken dat ze meer zijn dan 'die zorgleerling'. Dat maakt niet alleen dat we anders naar de leerling kijken, maar heeft ook een positief effect op het zelfbeeld van leerling."

BEGELEID PROCES

Het loopbaandossier wint aan kwaliteit als het een begeleid proces is, zo blijkt uit de evaluaties. Veel leerlingen vinden het best lastig om zichzelf goed te presenteren en hebben daarbij begeleiding nodig. "Als de leerling goed wordt begeleid, kan hij beter benoemen wie hij is en wat hij nodig heeft", zegt Cuijpers. "Het is daarom belangrijk dat de begeleiding zowel in het vo als in het mbo goed is geborgd."

Op de school van Oomen speelt de mentor een cruciale rol in de loopbaanbegeleiding.

"Bij ons is het loopbaandossier een onderdeel geworden van de begeleiding van de profielwerkstukken door de mentor. De werkgroep heeft een lesbrief ontwikkeld die mentoren en coaches handvatten geeft voor de begeleiding van leerlingen bij het loopbaandossier. Op onze school krijgen de mentoren de tijd om zich dit eigen te maken en we zien dat ze daarin groeien."

Het Koning Willem 1 College zet vooral in op ontwikkelingsgerichte loopbaanbegeleiding, vertelt Bouma. "Dat is bij ons een belangrijk speerpunt. Daarom hebben we samen met Jolanda een professionaliseringsplan voor coaches opgesteld waarin veel aandacht is voor het voeren van ontwikkelingsgerichte loopbaangesprekken."

DRAAGVLAK

Belangrijke voorwaarden voor succes zijn dat er binnen de scholen draagvlak is voor het werken met het loopbaandossier, dat het is ingebed in het LOB-programma en dat de schoolleiding zich eraan committeert. Om dat alles in de hele regio te realiseren kost tijd, maar er zijn al mooie ontwikkelingen, bijvoorbeeld bij het Mondriaan College. Oomen: "Onze school vindt het loopbaandossier zo belangrijk dat we het hebben opgenomen in het programma van toetsing en afsluiting."

GEÏNTERVIEWDEN

Anneke Bouma

Jolanda Cuijpers

Dorien Oomen

MEER INFORMATIE

Jolanda Cuijpers

Regiocontactpersoon van het Expertisepunt LOB
j.cuijpers@expertisepuntlob.nl
www.expertisepuntlob.nl